

— Ըստիկի 5 կն վերջապած տարուան Անդրիդ եղից և մօից Հաշիւէն կ'երևի որ 53,243,218 լիւս սփէսիւն եկամուս և 50,782,476 լիւս ծախք եղեր է . ուստի այս մէկ տարուան եկամուսը 2,460,742 լիւս աւելի եղեր է :

Ե.Չ.Գ.Ե.ՅԻՆ

— Ընդգրկող Թագաւորական փողերանոցը արծաթե և ոսկի դրամ կտրելու ստատիկ զբաղած ըլլալով՝ պղնձէ դրամ կը տրելու բաւական ժամանակ չունենալուն համար, Պերմիկամի գործարաններէն մէկուն ապագրուեցաւ որ 500 տակաւակչիւ կամ 9000 կենդինարի չափ պղնձէ դրամ շինէ մէկ, կէս, քառորդ, ութերորդ, և վեցասաներորդ փէնիկոյ այսինքն 20, 10, 5, 2 և 1 փարանոց:

Գ.Ա.ՂԱԼԱ. Փարիզ 3 մայիսի:
Ս Եհափառ լայսրը Գաղղիոյ Հիւսիսային գաւառները ճանապարհորդելու դիտաւորութիւն ունենալուն լուրը տարածուելով, շատ քաղաքներէ աղերսագիրներ կը զրկուին վեհափառ լայսրը, որ բարեհաճի իրենց երկիրներն ալ երթալու և բնակչաց սիրոյ նշաններուն անձամբ վկայ ըլլալու: Հատ քաղաքներ Նորին Մեծութեան արժանաւոր ընդունելութիւն ընելու համար՝ դրամոց գումարներ կը պատրաստուին ու մեծ անհամբերութիւն կը ցուցնեն:

— Գաղղիոյ լայսրուհին որ երկու ամսուան յղացած ըլլալով՝ բանի մը օրէ հետէ վատառողջութիւն ունէր, ապրիլի 29ին երեկոյն ծնունդը պակաս ձգեց, բայց ինքը առողջ վիճակի մէջ է:

ԱՆՍՏՐԻԱ. Վիեննա 2 մայիսի:

Ս Եհափառ լայսրը կատարեալ առողջութիւն գտնելէն հետէ հասարակութեան ընդունելութիւն ըրած չունէր, և ապրիլի 29ին բարեհաճեցաւ առաջին անգամ ընդունելու ամենայն դասուց մարդիկը, որ կը ցանկային զինքը տեսնել ու աղերսագիր մատուցանել:

— Բարձրագոյն դրան մօտ Աւստրիոյ տերութեան նորընտիր դեսպանը Պարոն տը Պրուք Թրէստէն դալով՝ ապրիլի 31ին Վիեննա հասաւ, լիտանդնուպօլիս երթալէն առաջ իւր կառավարութեան վերջին հրամանները առնելու համար:

— Բրուքիոյ և Պալիւրայի Թագաւորները ամառային կէսերը Մայրաքաղաքս կը պատուին, և արդէն զանոնք պատուով ընդունելու պատրաստութիւններ կը ըլլան: Ուստի լայսրն ալ կ'սպասուէ, բայց յիշեալ Թագաւորաց հետ մէկ տեղ դալքը գեռ անստոյգ է (այսինքն կարելի է որ քանի մը օր ետքը դայ):

(Ֆրանսիոյ)

Երեքշաբթի օր Մեծապատիւ Ազգասէր Մագստու Ամիրային սիրելի Գուստր Բուբուլ Օրիորդը՝ իւր տաննէջոր տարուան նորաբողբոջ և հրաշագեղ հասակին մէջ, յիսունեակնից օր հիւանդութիւն կը բերլով, և երեւել ճարտար բժշկաց ամեն կերպ դարմանները և աշխատութիւնները անօգուտ ըլլալով, հրամանաւ Երարչապետին վճարեց իւր մահկանացու ընթացքը ի սուգ և ի տրտմութիւն իւր Ազնուական ծնողաց և բոլոր գերդաստանին:

Յիշեալ Ազնուազարմ Օրիորդին ունեցած հանձարը, ի մանկութենէ հետէ բարեկրթ դաստիարակութիւնը, հայկական լեզուին ուսումը և երաժշտութեան ծանօթութիւնը, համեստ վարքը և շնորհալի խօսակցութիւնը ամենուն յայտնի ըլլալուն համար՝ աւելորդ կը համարուիմք հոս կրկնելը: Այս միայն կըսեմք, որ իւր չափազանց հոգեւոր ջերմեանդութիւնը և աղօթասիրութիւնը հասուց զինքը իւր փափագանացը, որով հրաւիրեցաւ ի հարսնութիւն Երկնաւոր անմահ Փեսային Բրիտանի:

« Երգոյ Տեաքը Նոյնն Աշխարհայտաւորական լրագրին: »

« Մեծ պատիւ կրնէք վերձանութեան Թանգարանին, Թէ որ հաճիք Ձեր պատուական լրագրին միջոցաւը հրատարակել այս ազգային ընկերութեան յորդորակը. մանաւանդ Թէ որ կամենաք ևս ազգարարութիւն ընել Արգոյ Հասարակութեանը, որ Թովմայ Արծրունիին պատմութեան գինը 60 զուռուշէ, և Թանգարանին սենեակը կը ծախուի: Նոր տպուած Հարկերակն ալ բոլոր գլխաւոր քաճակներուն քով կը գտնուի ի Պօլիս. գինը 12 զուռուշէ է: »

1853 ապրիլ 28

Մեծապատիւ Երարչապետ Ձեր պատուականութեան տեսուչք Թանգարանին վերձանութեան որ ի Միջագիւղ:

« Միջագիւղի վերձանութեան Թանգարանը ճանաչալով իր ազգասիրական պարտականութիւնը, և գիտնալով իւր ծառայական սպասարկութիւնը որով պարտի ազգային լուսաւորութեան ըստ կարի ջանալ իրեն ընդունած նպատենքուն չափովը, իւր հաստատութիւն հին

գերորդ տարուան սկսեալ ի լոյս ընծայեց տպագրութեամբ Թովմայի Արծրունույ վեհա պատմագրութիւնը. աղէկ կը ընելու որ պատմական մասնն շատ լոյս պիտի մատուցանէ իւր հնութեամբը բանասիրաց առջև. և իր այս ծառայութիւնը պատուած տեսաւ մեծաւ խնդութեամբ՝ վայելելով բարեսէր Հասարակութեան ձեռնտուութիւնը, որոնք քաջ դատելով նորին պիտանութիւնը՝ մինչև ցարդ կը փութան ազգասիրաբար իւր բարձրագոյն կէտին ամբառնալու զԹանգարանս զանազան օրինակաւ. Թէ իրենց ազգային ուսումնասիրակն նուէրներովը, և Թէ դրամական օգնութիւն, որոնցմէ խրախուսեալ այս անգամ Թանգարանս ալ դարձեալ ի լոյս մատուց Հարիւրեայի Բարոյական Խրաքոյց գրքոյն ալ, որուն պարունակած գեղեցիկ առածներն յիրաւի ճիշդ և ամեն կարգի մարդկան մեծ յարմարութիւն ցուցնելով, և բովանդակած պատմութիւնը՝ զուարճութիւն մեծ առթելով ընթերցողաց, կը յուսամք որ յօժարամիտ ընդունելութիւն պիտի գտնայ բարեսէր հասարակութեանն, որուն կը նուիրէ յօժարութեամբ, այս խնդիրս և ազգարարութիւնս ընելով ճշմարիտ ազգասիրաց, բարեջան սրբազան Առաջնորդաց, որ Եթէ գտնուի քովերին նախնեաց ձեռագիր ընտիր մատենաներ, որոնք մէկ անկիւն մը մնացած լուսաւորութիւններն ընդ գրուանաւ ծածկուեր են, բարոյական վկայատուներն, Թարգմանութիւններ, որոնք հնութեամբ և ուճոյն և իմաստովը գեղեցիկութեամբ երկեւել կը հանդիսանան, պատիւ մեծ համարելով Թանգարանին վերձանութեան տեսուչք կրնգովին յօժարակամ, եթէ դրամով և եթէ ի նուէր. և կը խոստանան զանոնք տպագրութեամբ հրատարակելու ի լուսաւորութիւն Համազգեաց, որով պարտի Թանգարանս շնորհապարտ մտօք իւր կացութիւնը և հաստատութիւնը և այս վեցերորդ տարեգարծը խաղաղութեան ընդունելով տակաւին անոնց ազգասէր սրտից վեհանախական արգասեացը, և վստահ ըլլալով որ ըստ օրէ իրենց ուսումնական գեղեցիկ ջանքը վրայ:

« Եւ ահա հետեւեալ ցուցակն ալ կը յայտնէ անոր Ազգասէր և ուսումնասէր յարգելեաց նուէրները: »

1 Երեւոյթ կրից

1 Հայերի վարուց

Նուէր Արժանապատիւ Կարապետ վարդապետի փոխանորդի Ս. Երուսաղէմայ:

- 1 Զբօսալի տետրակներ
- 1 Թուաբանութիւն դործնական
- 1 Պատմութիւն Հայոց մատենագրական
- 1 Պատմութիւն հին և նոր կտակարանաց
- 1 Մ. Տ. Կիկերոնեայ Վեդիոս, կամ վեհաբանութեան առ. Տ. Պոմպոնիոս Ատտիկոս
- 1 Վարդուհի
- 1 Կերական տօնասիրաց
- 1 Յիշատակարան քահանայական վարուց
- 1 Բարոյական Թատրոն
- 1 Կենդանագիր զգաւտ և զգօն, տետր: Նուէր Վերապատուելի Հայոց, որ ի վանս Վիեննայու:
- 1 Խորենացի գաղղիարէն: Նուէր Վ. Հ. Գրիգոր վարդապետի Խապաւաճեան:
- 2 Ընթերցասիրութիւն: Նուէր Ուսումնական Պ. Նիկողայոսի Զօրայեան:
- 1 Էքզիլիչըն անգղիարէն: Նուէր Յարգապատիւ Մարտիրոս աղայի Սախայեան:
- 1 Հարկային Միւլուքիյէ տաճկերէն ձեռագիր: Նուէր Յարգապատիւ Սիմոն աղայի Խնդիրեան:
- 1 Բրիտանական հրահանգ
- 2 Մանր ուսմունքներ
- Մեծապատիւ Գրիգոր աղայի լիստանդեան Զմիւռնացույ:
- 1 Մարկոսի Տուղիոսի Կիկերոնի: Նուէր երաժշտութեան դասատու Արժանապարգ Պ. Խաչատուր Փափագեան:
- 1 Հրահանգ քրիստոնէական հաւատոյ: Նուէր Զմիւռնացի Գիտնական Մանրայ Աւագ Սարկաւագի և Աստուածաբանութեան դասատուի ի ճեմարանի Տեաքը Լազարեանց ի Մոսկով:
- 1 Հրաւիրակ երկրին Աւետեաց: Նուէր Գիտնական Պ. Մկրտիչ Խլրըմեան Վանեցույ:
- 1 Սեբեոս
- 1 Առաւարտութիւն Հայաստանեայց Եկեղեցույ Ուսմաստանու:
- Նուէր Արժանապարգ Պ. Թադէոսի Միհրդատեան:
- 1 Մովսէսի Խորենացույ անգղիարէն Թարգմանութիւնը: Նուէր Արժանապարգ Պ. Արամայ Վարապետ Տէտեան Զմիւռնացույ:
- Ս Երոզրեալ նամակն ու յորդորակը և նուիրեալ գրեանց ցուցակը հրատարակելէն ետքը, վերձանութեան Թանգարանին իւր ազգային ընկերութիւն

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Երանանդիւն. Գ. Բ. Բ. 59:

Քաղքին աջ կողմը կէս ժամու չափ հեռի հորմը կայ, որուն բերանին մեծութիւնը տար կանգունէն աւելի է: Սեջը ջուր չըլլալով՝ Թանոց և անասնոց բնակարան եղած է: Ս Երեւոյ վար շատ քար նետեցինք, և կերպ կերպ կենդանիներու ձայներ ելան: Միջափ ահագին տեսք ունի, որ Հայաստանի խոր վերապը հոն փոխադրուած կարծեցի: Հորին մէկ կողմէն մէկալ կողմը կամար է. և երկու կողմը բաց. նոյն կամարին վրայ երկու հաս ծակ քարեր կան ջուր քաշելու համար. հորէն տանն ունաչափ ալ հեռի աւազան մը կայ որուն կէսը կործանած է:

Քաղքին ձախ կողմը քառորդի մը չափ հեռի Սուրբ Հեղինէյին շինեւ առած ջրղիւղ կայ, որ գետին տակ է և 27 աստիճան խորութիւն ունի: Երեսուն երեք ունաչափ երկայնութիւն և երեսուն ունաչափ լայնութիւն ունի. քանտուղորս սին կայ մէջը և քանտուղորս ջուրի ձամբայ: Սեջ կողմը բուրդովն կործանած է և ներսի դին ցետն ու ծախձ է: Հին ասեղները քաղքին ջուրը այն

ջրղիւղէն կուգայ եղեր: Տըշիղէն փոքր ինչ հեռի, Բիւնթիւսին կողմը քառասուն Մարտիրոսաց բերդը կայ, որ աս օրս կործանած ու աւերակ է. առջևը միջին աշտարակ (միւսայէ) մը կայ, որ հին ասուն նոյն բերդին եկեղեցոյն զանգաւատուն է եղեր: Բերդին մէջ երեք քարայր կան, որոնց երկուքին մէջ կրցայ մանեւ, ութ աստիճան խորութիւն ունին: Պատմութեանց նայելով Հայր Յովսէփ և Աստուածածին, մանուկ Յիսուսը Հերովդէսին ձեռքէն Եգիպտոս փախուցած ասեղներն, նոյն տեղը հանգեւր են: Բերդին վրայ գրուած մը կայ Արաբիէն որ աւրուած ըլլալով չի կարողացուիր: Բերդը հարկը ունաչափ լայնութիւն և երկու հարկու վաթսու ունաչափ երկայնութիւն ունի:

Քաղքին մէջ Սուրբ Նիկողայոսին* տունը կայ եղեր, որն որ Լատինացուց վանքին մէջն է և պղտիկ քառանկիւն մատուռ մընէ. որուն մէջ երեսուն հոգի դժուարաւ կրնան կանգնել: Ստուան գիւմարը նոյն սրբոյն յիշ

* Սուրբ Աւետարանին մէջ գրած է Թէ Յիսուս սի մարմինը Պիղատոսէն ծախու առաւ Նիկողայոս անունով մէկը և ինքը Արեմաթիոցի էր:

շատակ եկեղեցին կայ, որ երեսուն ունաչափ երկայնութիւն և տանն ունաչափ լայնութիւն ունի: Բարեք ալ Սուրբ Հեղինէյին շինեւ առածներն են:

Վանք հիմայ քաղքին ներսի դին, երկու հաս բերդի նման կործանած շէնքեր կան, և անոր մօտերը միջին մը կայ, որ առաջ եկեղեցի է եղեր: Քաղքին ձամբայները աղտոտ են, ու բնակիչները անկիրթ: Սեջ Պիղատոսէն (չուկայ) և մէկ պղտիկ վաճառանց ունին, և առուտուրնուն գիւնաւոր առարկաները ձէթ ու շուշմայ (սուսամ) է. քաղքին մերձակայ քանի մի աղարակները ուղտով կը հեղուին:

Ս Երեւոյս իրիկուն ըլլալով վանքը դարձայ, որ առուտանց կանուխ ձամբայ եւ լանք դէպ ի Երուսաղէմ:

ԳԼՈՒԽ Բ

Լուսնալու մէկ ու կէս ժամ մնացած, ձամբայ ելանք ամենքս. 36 ձամբորդ էինք: Բրեւակը գիւմարին Հրէաստանի վրայ իւր փայլունութիւնը տուած, գիշերուան միջութեան մէջ փայլող աստղերուն տկար լուսովը լեւոնէն ու գաշտերը փոքր ինչ լուսաւոր:

ուած էին. Արեւելէն զովագին զեփուռն աշխարհիս իւր կենսասու ընծան կը շնորհէր. Արշալոյսը Արամազդին (արեգական) դալուստը գիշերուան միջութեանը իմաց տալով, անհամար աստղերուն հետ մէկ տեղ ցուեց, և Արեգակը իւր ոսկեղծ ձառաղայթները, լեռանց վազաթիւներուն և ամպերուն զարնելով՝ հրաբուղին նման կարծեա Թէ կ'այրէին: Ս Երեւոյս Հրէաստանի լեւոնէն ու գաշտերը արարածոց զուարթ տեսարան մը կը ներկայացնէին՝ անհամար Թաւուշներուն գալայլայիները, անուշահոտ ծաղկանց բնական գեղեցկութիւնը Արեգական բարեւ կուտային:

Երկու ժամի չափ դաշտի մը մէջէն անցնելէն ետքը՝ ուր տեղ քանի մը ագարակներ կային, արեւուն ծագած ասեղնը քարոտ տեղեր հասնէր, ուր մեծ մեծ ժայռեր գտնուելով ձամբուն վրայ վեր վար շատ մը հլ և էջք կը կազմէին, քիչ մը նորէն երթալով լեւան մը վրայ ելանք, որուն զուարճալի տեսարանը չեմ կրնար պատմել. ետեւը Սարգիսի դաշտը մինչև Եափա (Յովսէփ). առջև Երեմիա մարգարէին դաշտը, աջ կողմը Մագապէյին կամ Մակարայեցուց հին քաղաքը, որ պատ

